

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

Наталія РЯБУХА

ПРОГРАМА

ТВОРЧОГО КОНКУРСУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

для вступників на основі повної загальної середньої освіти (ПЗСО) та спеціалізованої професійної музичної освіти, здобутої як в національних спеціалізованих закладах освіти (музичних середніх спеціалізованих школах-інтернатах та обдарованих дітей) так і в закладах спеціалізованої професійної освіти (музичних училищах, училищах культури, мистецтв) (НРК5), де після виконання освітньої програми випускникам присуджується освітня кваліфікація молодшого спеціаліста

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Освітня програма **«ОРКЕСТРОВІ ДУХОВІ ТА УДАРНІ ІНСТРУМЕНТИ»**

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
музичного мистецтва
протокол № 8
від 11.03.2024 р.

Харків – 2024

Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва.

До складання вступних випробувань допускаються особи, які мають документ про підготовку відповідно до спеціальності 025 «Музичне мистецтво» за програмами закладів вищої освіти I та II рівня акредитації, а також особи, які мають документ про повну загальну середню освіту і спеціалізовану професійну музичну освіту (здобуту в коледжах, училищах або у спеціалізованих музичних школах-інтернатах), відповідно до програм вищих музичних навчальних закладів I-II рівня акредитації. **Ці вимоги відповідають Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво (с. 13 Пояснювальної записки), затвердженого Наказом МОН від 24 травня 2019 р. № 727.**

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- технології виконання музичних творів на інструменті;
- основних етапів еволюції виконавства на духових та ударних інструментах;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- основ теорії музики.

Уміння:

- грамотно і виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- орієнтуватися в питаннях історії виконавства на духових та ударних інструментах;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- грамотно визначати на слух, будувати та співати від звука інтервали, акорди та гами.

Наявність навичок:

- координації слуху та моторики;
- відчуття та контролю темпу, метру, ритму;
- втілення засобів динаміки;
- штрихової техніки;
- володіння технічними прийомами гри на інструменті;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.
- володіння власними емоціями.

На період воєнного стану творчий конкурс проводиться в дистанційному режимі і складається з двох елементів:

«Виконавська майстерність» - оцінка виконавської майстерності

абітурієнта за відеозаписом виступу з виконавською програмою. Абітурієнти завчасно надсилають відеозапис або доступ на посилання відеозаписів (розміщених на платформі YouTube) виконавської програми творчого конкурсу на електронну адресу приймальної комісії.

«Основи теорії та історії музичного мистецтва» - оцінка знань абітурієнта в режимі он-лайн в реальному часі (теоретичний елемент). Термін проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Перший елемент творчого конкурсу – **«Виконавська майстерність»** – передбачає виконання напам'ять на музичному інструменті двох різних за стилем та формою творів (один з них крупної форми).

Вимоги до відеозапису виконавської програми. Відеозапис виступу з виконавською програмою, який абітурієнт завчасно надсилає до приймальної комісії перед початком творчого конкурсу, має бути зроблений без монтажу та спеціальних ефектів; на записі повинно бути чітко видно інструмент, руки та обличчя виконавця; програма записується одним файлом; відео має бути підписано ім'ям та прізвищем виконавця, рік, програма, що виконується.

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

(для першого елемента творчого конкурсу – виконання програми)

Флейта

Й. С. Бах. Сонати № 2, 3, 4

Г. Гендель. Концерт ре-мажор

К. Данькевич. Пісня та танок

Б. Лятошинський. Мелодія

М. Лисенко. Фантазія на теми українських народних пісень

В. А. Моцарт. Анданте

Л. Ревуцький. Інтермеццо

Гобой

Й. Гайдн. Концерт до-мажор

В. Косенко. Мазурка

П. Чайковський. Романс

Г. Телеман. Сонати, п'єси

Б. Лятошинський. Мелодія

М. Лисенко. Елегія

В. Губаренко. Соната

Кларнет

К. Вебер. Концерт № 1, 2

Є. Габлер. Концерт № 1,2

Й.С. Бах. Граве
 К. Дебюссі. Рапсодія № 1, 2.
 Ф. Гідаш. Фантазія
 М. Гомоляка. Концерт
 К. Сен-Санс. Соната
 Ф. Пуленк. Соната

Фагот

А. Вівальді. Концерт
 Й. С. Бах Концерт
 К. Вебер. Угорська рапсодія
 І. Коломієць. Скерцо
 Б. Кремлер. Тема з варіаціями
 В. А. Моцарт Концерт
 К. Стаміц. Концерт
 Є. Макаров Скерцо
 При грі на фаготі можна використовувати репертуар для тромбону.

Труба

Е. Гріг. Пісня Сольвейг
 К. Дебюссі. Вальс
 В. Косенко Скерцо
 М. Лисенко. Поема
 Р. Свірський Скерцо

Саксофон

П. Дюбуа. Концертна п'єса
 З. Сіара. Соната в стилі джаз
 Е. Боцца. Інтермеццо та танець
 Ч. Паркер. «Не залишай Нью-Йорк»
 Д. Мійо. Скарамуш

Валторна

Б. Лятошинський. Мелодія
 Й.С. Бах. Аріозо, Арія
 В. А. Моцарт. Концерт №1, 2, 3, 4
 Л. Бетховен. Соната фа-мажор
 Б. Лятошинський. Мелодія

Тромбон

Б. Лятошинський. Мелодія
 Й.С. Бах. Аріозо, Арія
 В. Косенко. Скерцо
 М. Лисенко. Елегія, Романс

М. Давід. Концертино
 Е. Рейхе. Концерт № 1, 2

Баритон, тенор

При грі на баритоні, тенорі можна використовувати репертуар для труби, валторни або тромбону.

Туба

Ф. Давид. Концертино
 Л. Деліб. Мазурка з балету «Коппелія»,
 Д. Верді. Марш з опери «Аїда»,
 Р. Вагнер. Марш з опери «Тангейзер»,
 Г. Берліоз. Марш «Ракочи»,
 Ф. Ліст. Угорська рапсодія № 2, п
 Е. Гріг. «У печері короля гір»
 М. Лисенко. Елегія
 Л. Колодуб. Юмореска

При грі на тубі можливо використовувати репертуар для тромбону.

Ударні інструменти

І. Ковач. Концертино
 П. Чайковський. Неаполітанський танок
 Ж. Рамо. Гавот
 Дж. Россіні. Неаполітанська тарантела
 А. Рубінштейн. Вальс-капріс
 А. Хачатурян. Танок дівчат з балету «Гаяне»
 Ф. Шопен. Вальс № 1, 7, 18

Другий елемент творчого конкурсу – «**Основи теорії та історії музичного мистецтва**» – передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих музичних закладів освіти I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, музична форма);
- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій);
- знання імен видатних діячів та виконавців на духових та ударних інструментах, лаконічної характеристики їх творчої індивідуальності;
- орієнтації в партитурі музичного твору;
- знання відомих диригентів та оркестрів;
- знання оркестрових інструментів;

- знання основних елементів диригентської техніки;
- знання загальновідомої методичної літератури;
- знання шкіл гри на духових та ударних інструментах, збірок, посібників, монографій тощо;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи) та специфіки;
- знання теорії музики та сольфеджіо: вміння визначити на слух, будувати та проспівати від звука (вгору або вниз) мажорні (натуральні, гармонічні, мелодичні), мінорні (натуральні, гармонічні, мелодичні) гами до п'яти знаків; інтервали – хроматичні, діатонічні та характерні (з розв'язанням, визначенням тональностей); акорди – збільшені та зменшені тризвуки з обертанням, септакорди домінантної та субдомінантної груп з обертанням, розв'язанням, визначенням тональностей.

Другий елемент творчого конкурсу буде проведений в он-лайн режимі в реальному часі. Термін його проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Для складання другого елементу творчого конкурсу абітурієнт повинен мати технічні засоби, необхідні для участі в ньому в режимі он-лайн в реальному часі. Посилання та коди доступу до участі у конкурсі абітурієнт отримує заздалегідь на електронну адресу, вказану при надсиланні відеозапису виступу.

Загальна (за двома елементами творчого конкурсу) оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Структура оцінки, порядок оцінювання підготовленості вступників

Структура оцінки

за проходження першого елементу творчого конкурсу
«Виконавська майстерність»

№	Основні завдання першого елементу творчого конкурсу	Кількість балів
1	Виконання напам'ять на інструменті двох різних за стилем та формою творів (один з них крупної форми)	1-100
Максимальна кількість балів		100

Структура оцінки

за проходження другого елементу творчого конкурсу
«Основи теорії та історії музичного мистецтва»

№	Основні знання та вміння, які перевіряються під час другого елементу творчого конкурсу	Кількість балів
1	Знання теорії музики та сольфеджіо, вміння виконувати практичні завдання (визначення на слух, побудова та спів	1-15

	інтервалів, акордів тощо)	
2	Знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першого етапу	1-15
3	Вміння проаналізувати музично-теоретичні (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму) та виконавські особливості виконаних творів	1-15
4	Знання концертного репертуару та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій)	1-10
5	Знання імен видатних діячів, виконавців на духових та ударних інструментах, характеристики їх творчої індивідуальності	1-10
6	Знання специфіки диригентсько-оркестрової діяльності (орієнтація в партитурі музичного твору, знання оркестрових інструментів, основних елементів диригентської техніки тощо)	1-15
7	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи)	1-10
8	Знання музичної літератури, загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва	1-10
Максимальна кількість балів		100

Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу **менше 124 балів**, до участі в конкурсі щодо зарахування для здобуття освіти не допускаються.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2024 РОЦІ
на спеціальність «Музичне мистецтво»**

Рівні оцінки	Критерії оцінювання
1. Початковий до 123 балів	<p>Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє знаннями з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Відсутні музичні здібності.</p>
	<p>Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє знаннями з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Відсутні музичні здібності.</p>
	<p>Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Має фрагментарні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Майже відсутні музичні здібності.</p>
2. Середній 124 – 149 балів	<p>Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на початковому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, не відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував дуже слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня.</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, майже не відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував невпевнені знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p>

<p>3. Достатній 150-175 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, не в повній мірі відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат, але не в повному обсязі демонструє наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат. Абітурієнт виявляє добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, програма, що була виконана на інструменті, відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p>
<p>4. Високий 176 – 200 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє деякі огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України і світу.</p>
	<p>Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України і світу.</p>

	<p>Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, повністю відповідає вимогам і виконана на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат. Продемонстрував всебічні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України і світу.</p>
--	---

ЛІТЕРАТУРА

1. Григор'єв Г. М. Оркестрова майстерність та методика роботи з духовим оркестром : Навч. посіб. Київ: Вид-во «Логос», 2015. 268 с.
2. Історія української музики. В 6 т. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т миства, фолькл та етногр. Ім.. М. Т. Рильського; Ред. кол. М. Гордійчук і ін. (голова), О. Костюк, Т. Булат та ін. К. : Наук. думка, 1989-2004. ТТ. 1–5.: Т.1 (від найдавніших часів до середини ХІХ ст.). К., 1989; Т.2 (друга половина ХІХ ст.). К., 1989.; Т.3 (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). К., 1990.; Т.4 (1917 – 1941). К., 1992.; Т.5 (1941 – 1960). К., 2004.
3. Кияновська Л. Українська музична культура 2-е вид. Тернопіль, 2000. 316 с.
4. Кияновська Л.О. Стильова еволюція галицької музичної культури ХІХ – ХХ ст. Т. : Астон. 2000. 340 с.
5. Колесса М. Основи техніки диригування. К, 1981.
6. Наймушина Ю. О., Плохотнюк О. С. Основи теорії та методики гри на флейті : навч. посіб. для студ. спец. 07.020207 «Музичне мистецтво» та викладачів музичного відділення початкових спеціалізованих мистецьких навч. закл. / Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ : вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. 148 с.
7. Откидач В. М. Історія та теоретичні основи диригування : навч.-метод. посіб. Х. : Форт, 2014. 134 с.
8. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. К., 1980. 211 с.
9. Смаглій Г. Основи теорії музики: підручник для навчальних закладів освіти культури і мистецтв. Харків : Факт, 2005. 384 с.